

IMANUELIS KANTAS – Mažoji Lietuva ir Pilaitė

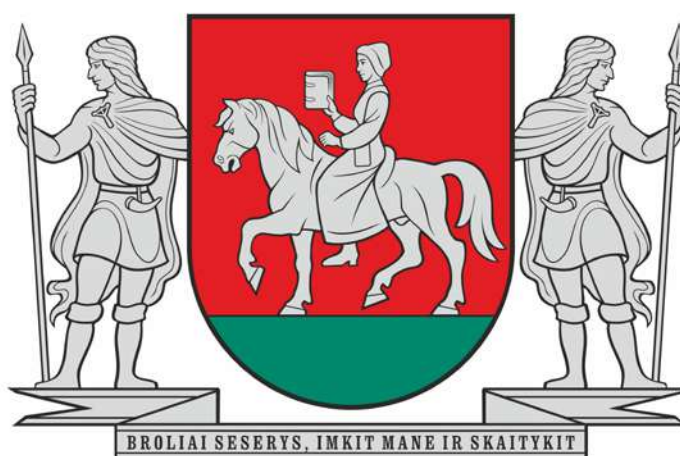
/PAAIŠKINIMAI: Tai glaustas ir išplėstinis tekstas lietuvių ir anglų kalbomis

NVO „PILAITĖS BENDRUOMENĖ“ svetainėje.

Čia į juos QR kodu nukreipiama iš Mąstytojui Imanueliui Kantui skirtos

Atminimo lentos jo vardo alėjos skverelio Vilniaus Pilaitėje /

*

/Mažosios Lietuvos žemės herbas pagal žymaus lietuvininkų dailininko Adomo Brako viziją, autorius Rolandas Rimkūnas/

Pilaitės gatvėms, alėjoms, infrastruktūros įstaigoms suteikiami **Mažosios Lietuvos** – Šiaurinės Rytprūsių dalies, Karaliaučiaus krašto prūsiški ir lietuviški vietovardžiai. Nepamiršamas ir iškilių jos veikėjų atminimo įamžinimas. Šios iniciatyvos autoriai: humanitarinių mokslų daktarė, istorikė **Petronėlė Žostautaitė** ir inžinierius-konstruktorius, žurnalistas esperantininkas **Vytautas Šilas**.

*

Pirmoji alėja Pilaitėje pavadinta Imanuelio Kanto vardu.

Immanuelio Kanto portretas, dailininkas Johannas Gottliebas Beckeris (*Johann Gottlieb Becker*, 1768 m. aliejus ant drobės, Schillerio nacionalinis muziejus Marbache, Vokietija)

<https://www.worldhistory.org/image/18360/immanuel-kant-1768/>

PLAČIAU:

Immanuelis Kantas (vokiškai Immanuel Kant, 1724 – 1804) – Prūsijos filosofas, apibendrinęs Apšvietos minties pasiekimus, viena svarbiausių šiuolaikinės filosofijos asmenybių. Jis išskėlė žmogaus autonomijos, savarankiškumo idėją: teigė, kad pats žmogus, remdamasis savo protu, kuria moralės įstatymus. Daugeliui žinomas garsusis Mąstytojo posakis, tapęs ir epitafija prie jo amžinojo poilsio vietos: „Du dalykai, kuo dažniau ir ilgiau apie juos mąstau, man kelia vis didesnę nuostabą ir pagarbą – žvaigždėtas dangus virš manęs ir moralės dėsnis manyje“.

Būsimasis filosofas gimė 1724 m. balandžio 22 d. tuometinėje Rytų Prūsijos sostinėje Karaliaučiuje. Jo tėvas Jonas Jurgis Kantas (*Johann Georg Kant*), kilęs iš Klaipėdos, buvo balnius, o motina Ona Regina Roiter (*Anna Regina Reuter*), gimusi Karaliaučiuje, – namų šeimininkė. Buvo ketvirtas iš vienuolikos vaikų. Tėvai liuteronai nuo mažens savo vaikams skiepijo pareigingumą, darbštumą, savarankiškumą, savigarbą. 1732 m. Immanuelis pradėjo mokytis miesto gimnazijoje – Frydricho kolegijoje. 1740 m. įstojo į Karaliaučiaus universitetą. Tėvui mirus dėl lėšų stygiaus 1746 – 1750 m. mokytojavo Jučiuose (dabartinė Vesiolovka), netoli Gumbinės. Čia iš arčiau pažino lietuvių valstiečių gyvenimą. 1755 m. grįžo į Karaliaučių, baigė studijas ir tapo privačiu, etato neturinčiu universiteto docentu. Jam čia 1770 m. pasiūlytos logikos ir metafizikos profesoriaus pareigos. 1786 ir 1788 m. buvo šio universiteto rektorius. Mirė 1804 m. Karaliaučiuje sulaukęs aštuoniasdešimties. Palaidotas Karaliaučiaus katedroje. Iškilaus mąstytojo vardu pavadinti 2005 m. Karaliaučiaus universitetas, 2018 m. – Viešoji biblioteka Klaipėdoje.

Immanuelis Kantas nebuvo abejingas lietuvių kalbai ir Prūsijos lietuvių likimui.

Kristijono Gotlybo Milkaus Lietuvių–vokiečių kalbų žodynui parašė pratarmę. Pasak I. Kanto,

kalba yra svarbiausia lietuvių „charakterio formavimo ir išlaikymo priemonė“. Mąstytojas pabrėžė: prūsų lietuvis pasižymi savitu ir kilniu charakteriu – jam būdingi tokie bruožai kaip savo vertės jautimas, drąsa, ištikimybė, o senos lietuvių tautos kalba labai svarbi mokslui, nes ji daug galinti pasakyti apie pasaulio tautų praeitį.

Lietuvai ir visam pasauliui aktualūs I. Kanto „Amžinosios taikos vizijos“ teiginiai:

Valstybių lygybė, sutarčių laikymasis, taikus ginčo sprendimas, atsisakymas naudoti jėgą tarptautiniuose santykiuose, tautų apsisprendimo teisė, žmogaus teisių apsauga ir prigimtinės teisės.

Immanuelis Kantas mėgo bičiulių draugiją, kurią nuolat kviesdavosi prie pietų stalo.

Kiekvienam būdavo suteikiama teisė pasisakyti. Prie jo galėjo atsisėsti ir Naujakurių Pilaitėje gyvenę ir kūrę mąstytojai, jei būtų jo bendraamžiai ir Karaliaučiaus gyventojai. Tai: ....

© *Regimantas Tamošaitis*

– **Alvydas Šliogeris** (1944–2019) lietuvių filosofas, visuomenės veikėjas, vienas žymiausių šiuolaikinių lietuvių mąstytojų, filosofinių tekstų vertėjas, eseistas, Lietuvos mokslų akademijos tikrasis narys, Vilniaus universiteto profesorius, habilituotas mokslų daktaras, daug prisidėjęs kuriant šiuolaikinę filosofinę lietuvių terminiją ir ugdant Lietuvos filosofus, aktyviai reiškiašis kaip lietuviybės ir lietuvių kalbos visuomeninio statuso gynėjas, atsitiktinai apsigyvenęs šioje I. Kanto vardo alėjoje, Nr.3, kurio darbai sulaukė dėmesio ir jo veikaluose;

– **Gintaras Beresnevičius** (1961–2006): lietuvių istorikas, religijotyrininkas, etnologas, rašytojas, publicistas, eseistas, humanitarinių mokslų daktaras, docentas, skaitęs paskaitas keliose aukštosiose mokyklose, Lietuvos religijotyrininkų draugijos pirmininkas; gyveno Vydūno g. Nr. 16;

– **Mindaugas Peleckis** (1975–2023): lietuvių poetas, prozininkas, publicistas, religijos ir mitologijos tyrinėtojas, vertėjas, žurnalistas, internetinio kultūros žurnalo „Radikalčiai“ (radikalčiai.lt) įkūrėjas, dar paauglystėje parašęs pirmąją grožinę knygą, poliglotas (mokėjo 20 kalbų), vienintelis HYPIA (Tarptautinės hiperpoliglotų asociacijos) narys Lietuvoje ir Baltijos šalyse, ketinęs perduoti tarptautinės poliglotų bendruomenės poreikį mokytis lietuvių kalbos kaip vienos gražiausių pasaulio kalbų naudojantis tarptautine programėle, kurioje lietuvių kalbos nebuvo; gyveno Pajautos g., Nr. 1.

Pastatyti pažintinę atminimo lentą, pasitinkant 2024 m. I. Kanto 300-ąsias gimimo metines, inicijavo NVO „PILAITĖS BENDRUOMENĖ“

Iniciatyvai pritarė ir ją įgyvendino Vilniaus miesto savivaldybė

Translation from Lithuanian to EN – Briefly

*

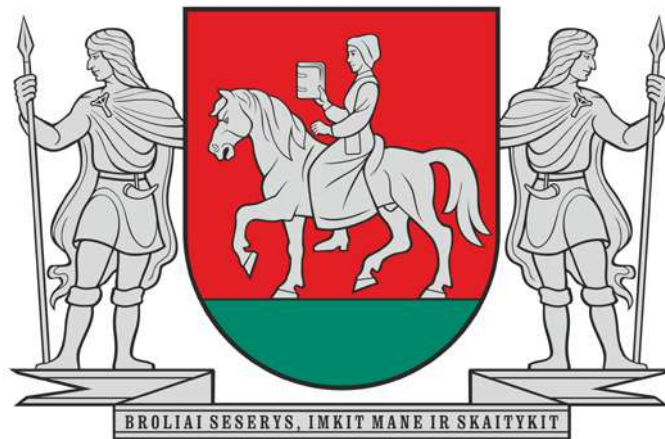
Commemoration of the memory of Lithuania Minor in Pilaitė.

Initiators: Petronėlė Žostautaitė and Esperantist Vytautas Šilas.

The first alley was named after Immanuel Kant.

Immanuel Kant (1724–1804): Prussian philosopher, professor and rector of the University of Königsberg, who summarised the achievements of the Enlightenment thought, one of the most prominent figures of modern philosophy. Put forward the idea of human self-reliance: claimed that man himself creates moral laws relying on his own reason. Was partial to the Lithuanian language and the fate of Prussian Lithuanians. According to him, language is the key „tool for the formation and conservation of the /Lithuanian/ character while the language of the ancient Lithuanian nation is very important for science as it can reveal a great deal about the past of the nations of the world“. Still relevant to the entire world are the ideas of his *Perpetual Peace*: equality among states, observance of treaties, peaceful settlement of disputes, refusal to use force in international relations, right of peoples to self-determination, protection of human rights, and natural rights. Loved his company of friends, whom he would regularly invite to dinner. Everyone would be given the right to speak their mind. Some of the thinkers that lived and worked in the newly established Pilaitė might have joined the table had they been his peers and lived in Königsberg.

Translation from Lithuanian to EN – More:

/Coat of arms of the land of Lithuania Minor based on the vision of Prussian Lithuanian artist Adomas Brakas by Rolandas Rimkūnas/

Both Prussian and Lithuanian place names of Lithuania Minor – the northern part of East Prussia, the Königsberg region, have been used to name streets, alleys, and infrastructural facilities of Pilaitė. Among those commemorated are also the names of said region's most prominent figures. The initiative was started by Petronėlė Žostautaitė, doctor of humanities and historian, and Vytautas Šilas, engineer/designer and Esperanto-speaking journalist.

*

The first alley in Pilaitė was named after **Immanuel Kant**

An oil-on-canvas 1768 portrait of **Immanuel Kant** by Johann Gottlieb Becker. (Schiller-Nationalmuseum, Marbach am Neckar, Germany)

<https://www.worldhistory.org/image/18360/immanuel-kant-1768/>

Immanuel Kant (1724–1804) was a Prussian philosopher who summarised the achievements of

the Enlightenment thought, one of the most prominent figures of modern philosophy. He put forward the idea of human autonomy and self-reliance: claimed that man himself, trusting in his own reason, creates moral laws. Many are familiar with the thinker's famous saying, turned into an epitaph at his eternal resting place: „Two things fill the mind with ever new and increasing admiration and awe, the more often and steadily we reflect upon them: the starry heavens above me and the moral law within me“. The future philosopher was born on 22 April 1724 in the then capital of East Prussia, Königsberg. His father was Johann Georg Kant from Klaipėda, a saddle-maker, while mother Anna Regina Reuter, born in Königsberg, was a housewife. Kant was the fourth of eleven children. The Lutheran parents instilled duty, hard work, independence, and self-respect in their children from an early age. In 1732, Immanuel started his studies at the school's gymnasium – Frydrych College. In 1740, he entered the University of Königsberg. Faced with a lack of funds following the father's death, Kant took up a teacher's position in Jutschen, near Gumbinnen (present-day Vesiolovka), where he stayed from 1746 to 1750. This gave him a chance to become more closely familiar with the life of Lithuanian peasants. In 1755, he returned to Königsberg, finished his studies and became a private, unsalaried university lecturer. In 1770, Kant was offered the position of professor of logic and metaphysics. From 1786 to 1788, he held the post of the university's rector. The philosopher died in 1804 in Königsberg at the age of eighty. Buried at Königsberg Cathedral. The University of now Kaliningrad has borne the name of this prominent thinker since 2005, as has a public library in Klaipėda (since 2018).

Kant was partial to the Lithuanian language and the fate of Prussian Lithuanians. The philosopher wrote the foreword to the Lithuanian-German dictionary by Christian Gottlieb Mielcke. According to Kant, language is the key „tool for the formation and conservation of the /Lithuanian/ character“. The thinker would stress that the Prussian Lithuanian has a unique and noble character, distinguished by traits such as a sense of one's worth, courage, and loyalty while the language of the ancient Lithuanian nation is very important for science as it can reveal a great deal about the past of the nations of the world.

The ideas of Kant's Perpetual Peace are still relevant to Lithuania and the entire world: equality among states, observance of treaties, peaceful settlement of disputes, refusal to use force in international relations, right of peoples to self-determination, protection of human rights, and natural rights. Kant loved his company of friends, whom he would regularly invite to dinner. Everyone would be given the right to speak their mind. Some of the thinkers that lived and worked in the newly established Pilaitė might have joined the table had they been his peers and lived in Königsberg, and those would include:

Nuotrauka, © *Regimantas Tamošaitis*

– **Alvydas Šliogeris** (1944–2019): Lithuanian philosopher, public figure, one of the most renowned contemporary Lithuanian thinkers, translator of philosophical texts, essayist, full member of the Lithuanian Academy of Sciences, professor of Vilnius University, habilitated doctor, who greatly contributed to the creation of modern Lithuanian philosophical terminology and the education of Lithuanian philosophers, as well as actively positioned himself as a defender of the social status of Lithuanian identity and the Lithuanian language; furthermore, he happened to live on the alley named after I. Kant (No. 3) and referred to the philosopher's works in his own papers;

– **Gintaras Beresnevičius** (1961–2006): Lithuanian historian, religious scholar, ethnologist, writer, publicist, essayist, doctor of humanities, associated professor, who taught at multiple higher education institutions, chairman of the Lithuanian Society for the Study of Religions; lived at Vydūno St. 16;

– **Mindaugas Peleckis** (1975–2023): Lithuanian poet, prose writer, publicist, researcher of religion and mythology, translator, journalist, founder of the online cultural magazine Radikalčiai! (radikalčiai.lt), having written his first fiction book as a teenager, polyglot (knew 20 languages), the only member of HYPIA (the International Association of Hyperpolyglots) in Lithuania and the Baltic States, who intended to convey the need of the international polyglot community to learn Lithuanian as one of the most beautiful languages in the world by using an international app that did not include Lithuanian; lived at Pajautos St. 1.

*

The move to install the informative commemorative plaque in honour of I. Kant's 300 th birth anniversary in 2024 was initiated by non-governmental organisation
PILAITĖS BENDRUOMENĖ (PILAITĖ COMMUNITY)

The initiative was approved and implemented by Vilnius City Municipality

